

פרוטוקול מס' 359

מישיבת ועדת הכספים

יום ג', כ"ה בתשרי, התשמ"ז - 28 באוקטובר 1986 - שעה 10.00

נ כ ח ו

חברי הוועדה:
א' י' שפירא
י' ז' אמיר
י' ארידור
ג' גדות
ד' דנינו
א' ויינשטיין
י' כהן
י' מצא
ע' סולודר
ע' עלי
ש' עמר
ח' רמון
ב' שליטא
ש' בן-שלמה
ג' שפט
ד' תיכון

מוזמנים:
י' ברון - הממונה על הכנסות המדינה, משרד האוצר
ע' ארטמן, י' קפלן, גבי מ' דר-זיו - משרד האוצר

מזכיר הוועדה:
היועץ המשפטי לוועדה:
יועצת כלכלית:
קצרנית:
א' קרשנר
א' דמביץ
ס' אלחנני
א' דגני

סדר-היום: הצעות לסדר היום

שינויים בתקציב לשנת 1986

תקנות מס הכנסה (שיעור המס על הכנסה בעד עבודה במשמרות).

(נאקבל ביום 4.11.86)

הצעות לסדר היוםהיו"ר א' י' שפירא:

אני פותח את הישיבה.

אני קצת מודאג מהמצב הכלכלי. הייתי רוצה עם פתיחת מושב החורף לקיים בוועדת הכספים דיון על המצב הכלכלי ולהזמין לדיון את שמעון פרס, ראש הממשלה שפרש והוא סועף שהיה אחראי במשך שנתיים למצב הכלכלי.

י' ארידור:

-- ואת השר מודעי. אתה מדבר על מי שהיה אחראי שנתיים על הכלכלה.

היו"ר א' י' שפירא:

כן אני מבקש להזמין לדיון את השרים נסים ושרון.

א' ויינשטיין:

אפשר להזמין לדיון את חברי ועדת השרים לענייני כלכלה. מכל מקום יש להזמין את ראש הממשלה שמיר, את שר האוצר ואת שמעון פרס.

היו"ר א' י' שפירא:

שמעון פרס כראש ממשלה עסק יום-יום בענייני הכלכלה.

י' ארידור:

וכי אמרתי שלא צריך להזמין אותו? אני בעד הזמנת פרס אבל אני מציע להזמין גם את מודעי.

היו"ר א' י' שפירא:

אני חושב שיש להזמין לדיון את שמעון פרס, את שר האוצר נסים ואת השר שרון.

י' ארידור:

אינני חושב שהיושב-ראש עולה על דרך נכונה. יש לי רושם שההצעה הזו נוטה פחות לבירור כלכלי ויותר למעורבות שלך כיושב-ראש ועדת הכספים - לא כאיש אגודת ישראל השותפה לקואליציה, שאז זה לגיטימי - בסדרים הפנימיים של הממשלה, שבהם הגיעו לאיזון מסוים. לא הייתי ממליץ שבשם ועדת הכספים ומטעמה תהיה מעורבות כזו.

היו"ר א' י' שפירא:

אין כאן כל מעורבות בענייניה של הממשלה אלא דיון על הכלכלה.

י' ארידור:

אני בעד דיון על הכלכלה, אבל אשר לרשימת המוזמנים לדיון - או שאנחנו מזמינים את השרים שהיום פורמלית עקב תפקידם מופקדים על ענייני הכלכלה, או שאנחנו מזמינים את אלה שטיפלו בענייני הכלכלה בעבר עקב תפקידיהם הקודמים. בכל מקרה במה שנוגע בהזמנת אנשים לדיון אינני יכול לראות הבדל בין פרס לבין מודעי.

ע' סולודר:

אני מבקשה רשות להערה וכך להצעה לסדר.

קראתי בעתון שהיושב-ראש הזמין אליו לשיחה את שר האוצר ואת חברי הליכוד בוועדת הכספים וביקש מהם לתאם כל נושא המובא לוועדה עם חברי

סיעת המערך בוועדה. אני רוצה לומר שכשם שבעבר דנו בכל ענין לגופו וניהלנו דיון ענייני כן ננהג גם להבא.

ומכאן להצעה לסדר. בכלי התקשורת התפרסם שמספנות ישראל לא קיבלו הזמנה לעבודה גדולה בגלל סכסוך בין העובדים לבין ההנהלה. המצב של מספנות ישראל נדון בוועדה מספר פעמים וגם אישרנו העברת כספים למספנות כדי לסייע להם לצאת מהמצוקה ולעלות על דרך המלך. זה נשמע לא הגיוני שבשעה שעושים מאמצים גדולים לשקם את המפעל דוחים קבלת הזמנות לעבודות. בעת אישור הסיוע למספנות ביקשנו לשמוע דיווח על מצב המספנות ועל ההזמנות שהן עומדות לקבל כל פרק זמן. אני מבקשת שנשמע דיווח על מצב המספנות כיום.

י' ארידור:

אתמול בישיבת הוועדה שוחחנו על סדרי העבודה של הוועדה לא מבחינת הפרוצידורה אלא יותר מבחינת המהות. כמי שניהל אתמול את הישיבה אני מבקש לקיים שיחה עם היושב-ראש בנושא הזה, לא על הסדרים הטכניים של העבודה אלא יותר על התוכן, או על הזמן והמאמצים שאנחנו מקדישים לעניינים שוליים שהם אמנם חשובים לעומת מה שאנחנו מקדישים לעניינים היוניים למשק ולכלכלה. לדעתי לפחות וגם לדעת חברים אחרים יש כאן איזו דיספרופורציה שראוי לתת עליה את הדעת.

--

היו"ר א' י' שפירא:

אני מבקש להודיע שמחר בשעה 9.30 ירצה בפנינו פרופ' אלן שוורץ, נשיא האגודה לכלכלה ומשפט בארצות הברית על הנושא: ניתוח כלכלי של המשפט. ההרצאה תהיה באנגלית. אני מבקש להודיע לי היום מי מכם יבוא לשמוע את ההרצאה.

--

ח' רמון:

כבר יותר משבועיים מתפרסמות ידיעות על מה שקרוי רפורמה בשוק הדלק. זהו אחד הנושאים המרכזיים שוועדת הכספים דנה בו מספר פעמים וביקשה נתונים על תשומות ומחירי דלק. שר האנרגיה שהשתתף בדיון נתן הסברים והבטיח תשובה. אני יודע שהיום יתקיים דיון בנושא בוועדת הכלכלה. אני מצטער שוועדת הכספים איננה דנה על כך.

היו"ר א' י' שפירא:

השבוע ביום חמישי היינו אמורים לדון על המצב במצפה רמון וירוחם. הדיון נדחה כי שר האוצר הודיע שהוא לא יוכל להופיע לישיבה באותו יום. אני מציע שביום חמישי נקיים את הדיון על הרפורמה בשוק הדלק. נצטרך לברר אם שר האנרגיה יוכל לבוא לישיבה.

י' ארידור:

צריך להזמין לדיון גם את ראשי חברות הדלק.

י' כהן: גם את ראש מינהל הדלק.

ח' רמון:

אני מניח שהם הוזמנו היום לדיון בוועדת הכלכלה.

ע' סולודר:

צריך למצוא פתרון לבעיה של הכפילות בדיוני ועדות הכנסת, כאשר שתי ועדות דנות באותו נושא.

ח' רמון:

הבעיה היא של מחיר הדלק. זהו הנושא המשמעותי.

ד' חיכון:

הבה נעשה צדק עם עצמנו בנושא של הצעות לסדר היום. יש חברים בוועדה שמעלים הצעה לסדר ומסתפקים בכך, אבל יש חברים שמעלים את ההצעה וחובעים דיון. אני מתרשם שאימצנו את הכלל ששומעים את ההצעה אבל לא מקיימים עליה דיון. אני מציע שמזכיר הוועדה יעשה רישום של ההצעות ויסמן את אלה שנדונו ואח אלה שלא נדונו.

היו"ר א' י' שפירא:

מזכיר הוועדה מנהל רישום כזה. אני יכול להביא בישיבה הבאה רשימה מפורטת של ההצעה לסדר היום שהועלו בוועדה, באיזה מהן דנו ובאיזה הצעות טרם קיימנו דיון.

שינויים בתקציב - כספים ייחודייםהיו"ר א' י' שפירא:

לפני שנעבור לדיון בפניות של האוצר לשינויים בתקציב, נשמע דברי הסבר מנציג האוצר על החלוקה של הכספים הייחודיים.

י' כהן:

הערה לסדר הדיון. מדובר בכספים שאושרו להעברה לפי ההסכם הקואליציוני לפני שנה, בשנת התקציב 1985/86. בשעתו אישרנו העברה של 50% מהכספים האלה, ובישיבת הוועדה שהתקיימה לפני כמה חודשים אישרנו את העברת המחצית השנייה של הכספים האלה. האמת היא שעיגנו את העברת הכספים האלה בשתי החלטות לפי חוק התקציב כדי שהעברת הכספים הייחודיים האלה לא תהיה טעונה דיון ואישור נוסף. יתרה מזו, הסכמנו שהמחצית השנייה של הכספים האלה לא תוצמד ותועבר בערכים נומינליים.

מאז חלפה תקופה די ארוכה. למיטב ידיעתי, הכספים שהיו מיועדים להתיישבות הועברו באמצעות משרד החקלאות. אני מבין שהועברו גם הכספים שהיו מיועדים למשרדי העבודה והשיכון. אינני בטוח שהועבר הסכום המיועד לחינוך, שהיה הסכום העיקרי.

שמעתי את הטענה כאילו הכספים האלה הועברו בשנה שעברה. לא נראה לי שהאוצר היה כל כך נדיב והסכים להקדים את העברת המחצית השנייה של הכספים האלה.

אני מציע שנקיים חבר הכנסת חיים רמון ואנכי בירור פנימי עם איש אגף התקציבים כדי לוודא אם הכספים האלה אכן הועברו. אני חושב שבירור כזה יהיה יותר יעיל וענייני ואני מציע לקיים אותו בהקדם.

ג' גדות:

מה שאמר חבר הכנסת יגאל כהן מקובל עלי. שנת 1985/6 חלפה, ועכשיו מחזורת הבעיה של חלוקת הכספים לשנת 1986/7. המוסד שאני עומד בראשו קיבל 50% מההקצבה באמצעות התקציב השוטף של משרד החינוך, והוא אמור לקבל את ה-50% הנותרים במסגרת חלוקת הכספים הייחודיים לפי ההסכם הקואליציוני. ההקצבה באמצעות משרד החינוך זורמת באופן שוטף, אבל היא מהווה רק את מחצית הסכום שהמוסד אמור לקבל. העובדה שהמוסד איננו מקבל את הסכומים המיועדים לו בזמן פוגעת בפעילות השוטפת שלו. יתרה מזו, בסוף השנה באים אליך ואומרים: לא הוצאת את הכספים

שאושרו לך. לקראת סוף השנה יש בעיה איך להוציא את הכספים האלה.
היו"ר א' י' שפירא:

אם לא היינו מאשרים את התיקון לחוק התקציב, היית מפסיד את כל הכספים שלא הוצאת במהלך שנת התקציב.
ג' גדות:

גם כך יש בעיה, כי אם אינך מקבל כספים באופן שוטף אינך יכול לקיים את הפעילות בצורה מסודרת. אני מציע לך שהשיחה של מרכזי הסיעות עם איש אגף התקציבים תחנהל גם על חלוקת הכספים לשנת 1986/7. צריך לאפשר למוסדות לנהל את הפעילות שלהם בצורה תקינה לאורך כל השנה. היום יש מוסדות שאין להם כסף לשלם משכורות.

י' קפלן:

אני מפנה אתכם לאישור של ועדת הכספים מס' ועדה 260, אישור מס' 20/11 יום 9 במרס 1986 על סך 6.679 מיליון ש"ח - שלב ב' של ההסכם הקואליציוני. משנה שעברה. בדברי ההסבר כתוב: בכך הושלם ביצוע ההסכם הקואליציוני בהתאם להחייבות שניתנה וסוכמה עם הוועדה.

הסכום הראשון שאישרנו ב-30 בדצמבר 1985 היה 6.5 מיליון ש"ח. את היתרה ביקשתם להקפיא.

אני מבקש להזכיר לכם שכאשר נעשה הסכם בלילה בו אושר התקציב התעוררה בעיה עם תקציב הדתות. ואז סוכם להעביר מהרזרבה להתייקרויות של תקציב החינוך סכום שיוקפא בתקנות של הגופים של המפלגות הדתיות כערבון לביצוע בתקציב הדתות. התחייבנו לשר החינוך להחזיר את הסכום הזה. זה היה חלק מסכום בסדר גודל של 17 מיליון ש"ח. הוועדה אישרה 6.5 מיליון ש"ח. ב-9 במרס אושר סכום נוסף של 6.679 מיליון ש"ח, ובסך הכל כ-13 מיליון ש"ח.

את הסכום הנוסף שלקחנו מהרזרבה להתייקרות בתקציב החינוך, שכלל איננו קשור להסכם הקואליציוני, החזרנו לתקציב החינוך.

ג' גדות:

מה דינו של מוסד מסוים שצריך לקבל 50 אלף דולר מהכספים האלה?

היו"ר א' י' שפירא:

אני מבקש להפסיק את הדיון בנושא. אזמין את מרכזי הסיעות חברי הוועדה רמון ויגאל כהן יחד עם איש אגף התקציבים לשיחה בחדרי במטרה לסיים את הפרשה.

ע' ארטמן:

כל האישורים התקציביים, למעט ענין החינוך, נמצאים אצל מזכיר הוועדה. הסכום שהיה במחלוקת קשור לחינוך.

ח' רמון:

נראה את כל החומר. לא נדון במה שאושר ונחרז במה שלא אושר.

היו"ר א' י' שפירא:

אודיע לכם על מועד הפגישה. אבקש להכין את כל החומר לקראת הפגישה.

שינויים בתקציב לשנת 1986
פניה מס' 100 - משרד הקליטההיו"ר א' י' שפירא:

לפנינו שורה ארוכה של פניות של אגף התקציבים לשינויים בתקציב.
הפניה הראשונה מס' 100 היא לאישור שינויים פנימיים בתקציב משרד הקליטה.
הוחלט: לאשר פניה מס' 100.

פניה מס' 112 - משרד החוץא' קרשנר:

הבקשה היא לאישור שינויים פנימיים בתקציב משרד החוץ בהתאם לשינויים
בתכנית העבודה של המשרד.
הוחלט: לאשר פניה מס' 112.

פניה מס' 115 - משרד האוצרהיו"ר א' י' שפירא:

אלה הם שינויים בתקציב מס הכנסה ומס רכוש.
הוחלט: לאשר פניה מס' 115.

פניה מס' 117 - משרד האוצרא' קרשנר:

זוהי בקשה להרשאה להתחייב כדי לאפשר רכישה חוכנה למשרד האוצר.
הוחלט: לאשר פניה מס' 117.

פניה מס' 118 - משרד האוצרא' קרשנר:

בקשה להרשאה להתחייב לרכישת מחשב למשרדי ההוצאה לפועל.
הוחלט: לאשר פניה מס' 118.

פניה מס' 119 - משרד הבטחוןא' קרשנר:

מוצע להעביר 32 אלף ש"ח מהרזרבה של המינהל האזרחי לרכישת מחשבים
למערכת החינוך ביהודה ושומרון.
הוחלט: לאשר פניה מס' 119.

פניה מס' 120 - משרד התעשייה והמסחרא' קרשנר:

השינויים הם הגדלה של 700 אלף ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה ו-900 אלף
הרשאה להתחייב.
הוחלט: לאשר פניה מס' 120.

פניה מס' 122 - משרד האוצרא' קרשנר:

אלה הם שינויים פנימיים בחקציב משרד האוצר שבמסגרתם מבקשים להעביר סך של 370 אלף ש"ח לביצוע סעיף בחוק רכישת מקרקעין בנגב.

הוחלט: לאשר פניה מס' 122.

פניה מס' 124 - משרד המשפטיםא' קרשנר:

אלה הם שינויים בחקציב משרד המשפטים בעקבות הגדלת סעיפי ההוצאה המותנית בהכנסה ועקב ההעלאה בהכנסות המשרד בסעיפים שונים.

ד' תיכון:

יש עודף בחקציב ואני רואה איך אתם להוטים להוציא את העודף הזה במהירות הבזק. ואני שואל: אתם נאבקים על קיצוצים בחקציב ואינכם מצליחים בכך. מדוע לא תקפואו את הסכומים הקטנים האלה שנובעים מעודפי הכנסות בכמה סעיפים?

י' כהן:

יש גם גידול בהכנסות מעזבונות לטובת המדינה שהן ברשות האפוטרופוס.

י' ארידור:

אם תהיה מדיניות שתאסור על המשרדים להעביר עודף הכנסה בסעיף אחד לסעיף שני במסגרת שינויים פנימיים, המשרדים כבר ידאגו לא ליצור עודפים כאלה. האלטרנטיבה היא שהמשרד יוציא את הכספים למטרות שהוא מעוניין בהן מבחינת סדר קדימויות ולא למטרות מלאכותיות.

ד' תיכון:

התשובה איננה הגיונית, אסור להשלים אתה. אינני משלים עם גישה כזו.

י' ארידור:

אני בעד אישור העברות פנימיות כמעט ללא ביקורת.

י' כהן:

אני מבקש שתובא בפנינו חלוקת כספי העזבונות על ידי האפוטרופוס.

ע' ארטמן:

החלוקה נעשית בהתאם להחלטות ועדת השרים לענייני עזבונות.

י' ז' אמיר:

זוהי ההזדמנות לשאול שאלה בעקבות ידיעה שהתפרסמה בעתונות הבוקר, שהאפוטרופוס הכללי מוכן להוציא כ-100 מיליון דולר לשיפוץ העיר העתיקה בצפת.

היו"ר א' י' שפירא:

100 מיליון דולר? זה לא יכול להיות. ודאי נפלה טעות.

י' ז' אמיר:

אני מבקש לבדוק את העניין ולקבל על כך חשובה.

היו"ר א' י' שפירא:

העניין ייבדק.

הוחלט: לאשר פניה מס' 124.

פניה מס' 125 - משרד המשטרהא' קרשנר:

הבקשה היא לחקציב סכום של 275 אלף ש"ח כהרשאה להתחייב לביצוע מחקרים.

ד' חיכונ:

משרד המשטרה עוסק בחקירות. האם גם למשרד המשטרה יש מחלקה למחקר ופיתוח?

א' קרשנר:

יש למשרד המשטרה מעבדות לזיהוי פלילי וכל הכרוך בכך.

הוחלט: לאשר פניה מס' 125.

פניה מס' 126 - משרד המשטרהא' קרשנר:

אלה שינויים בתקציב משרד המשטרה והעברת סכום של 320 אלף ש"ח לרכישה חליפות מדים לאנשי השירות במשטרה.

הוחלט: לאשר פניה מס' 126.

פניה מס' 127 - משרד המשטרהא' קרשנר:

אלה שינויים פנימיים בתקציב משרד המשטרה.

הוחלט: לאשר פניה מס' 127.

פניה מס' 132 - משרד האוצרא' קרשנר:

זוהי העברה לחברת קרתא להמשך הפינויים באתר ממילא.

הוחלט: לאשר פניה מס' 132.

פניה מס' 133 - משרד הבינוי והשיכוןא' קרשנר:

זוהי העברה פנימית בחקציב משרד השיכון.

הוחלט: לאשר פניה מס' 133.

פניה מס' 135 - משרד האוצרא' קרשנר:

מתוקצבים 25 אלף ש"ח וכן 75 אלף ש"ח למס הכנסה לשגנוט שוברי תשלום.

הוחלט: לאשר פניה מס' 135.

פניה מס' 138 - משרד החקלאותהיו"ר א' י' שפירא:

זוהי העברה בסכום של 2,475,000 ש"ח מסעיף רזרבה לסעיף פדיון זכויות בקרקע.

ד' תיכון:

מעבירים כאן סכום של כ-2.5 מיליון ש"ח לחברה לשיקום ומלאכה בחל-אביב-יפו, חברה שעברה מן העולם. אני מבקש לשמוע על כך הסברים.

ע' ארטמן:

בשנת 1962 נחתמו חוזים בין מינהל מקרקעי ישראל לבין מספר חברות שנחנו להם זכויות בקרקע. לפני כמה שנים הוגשו תביעות על ידי החברה הזו. התנהל משא ומתן שבסופו נחתם הסכם פשרה שאמור לפצות את החברה ולהחזיר את הקרקע למינהל מקרקעי ישראל. הסכם הפשרה נחתם בהמלצת פרקליטות מחוז תל-אביב. זהו הסבר כללי. את הפרטים יכולים למסור אנשי מינהל מקרקעי ישראל.

הוחלט: לאשר פניה מס' 138.

פניה מס' 139 - משרד האוצרא' קרשנר:

אלה שינויים פנימיים במסגרת ההרשאה להתחייב המאושרת - הגדלת ההרשאה להתחייב עבור דיור ליחידות המסים מול הפחתה מקבילה של ההרשאה.

הוחלט: לאשר פניה מס' 139.

פניה מס' 140 - משרד התחבורהא' קרשנר:

הגדלת ההוצאה המותנית בהכנסה מהקרן למניעת תאונות.

הוחלט: לאשר פניה מס' 140.

פניה מס' 141 - משרד האוצר - תמיכות במצרכי יסודא' קרשנר:

העברה מיועדה לקידום המכירות בחו"ל של האבוקדו ובעקבות הצטרפות ספרד לשוק המשותף.

הוחלט: לאשר פניה מס' 141.

פניה מס' 147 - משרד העבודה והרווחהא' קרשנר:

אלה שינויים פנימיים בחקציב המשרד וחקצוב פעולות הקרן למניעת אבטלה.

הוחלט: לאשר פניה מס' 147.

פניה מס' 148 - משרד התעשייה והמסחרהיו"ר א' י' שפירא:

עקב הרחבת הפעילות בענף היהלומים גדלה הגביה מאגרות המיועדות למימון המכון למחקר יהלומים. במקביל יש דרישה למחקרים טכנולוגיים נוספים. השינוי המבוקש הינו בסעיפי הוצאה והכנסה כאחד.

ד' תיכון:

אנחנו מאשרים אגרות גבוהות מדי לנושא זה. כך מצטברות הכנסות שלא יודעים איך להשתמש בהן.

ע' ארטמן:

משרד התעשייה והמסחר משמש רק מתווך להעברת הכספים.

ד' תיכון:

אבל אנחנו אישרנו את האגרות.

הוחלט: לאשר פניה מס' 148.

פניה מס' 149 - משרד הפנים

בזמנו אישרנו סכום של 4 מיליון ש"ח לרשויות מקומיות מתוך סכום של 39 מיליון ש"ח, כ-10%.

י' כהן:

הוועדה חייבת לקיים על כך דיון.

הוחלט: לדחות את אישור הפניה מס' 149.

פניה מס' 151 - משרד האנרגיה והתשתיתא' קרשנר:

משרד האנרגיה והתשתית מעוניין לפתוח בפעולות הסברה לשיפור השירות בתחנות הדלק ולצמצום מעשי הונאה בענף. ההסברה תיעשה באמצעות לשכת הפרסום הממשלתית ותמומן במשותף על ידי שלוש חברות הדלק והמשרד. מחבקש אישור לתקצוב של 45 אלף ש"ח כהוצאה מותנית בהכנסה.

ד' תיכון:

אני מבקש לשמוע הסברים נוספים לבקשה הזו.

ע' ארטמן:

המקור להכנסה אלה חברות הדלק. זוהי הוצאה מותנית בהכנסה, חברות הדלק יממנו את המבצע שינוהל על ידי לשכת הפרסום הממשלתית.

הוחלט: לאשר פניה מס' 151.

פניה מס' 154 - משרד המשטרהא' קרשנר:

זוהי העברה של 13.48 מיליון ש"ח למשרד המשטרה לתשלום תוספות שכר לשוטרים וסוהרים על פי פסק דין של בית הדין הארצי לעבודה.

הוחלט: לאשר פניה מס' 154.

שינויים בתקציב לשנת 1986 - תמיכה במצרכי יסוד - חלב - פניה מס' 155

א' קרשנר:

מבוקשת העברה בסך 4 מיליון ש"ח מהרזרבה הפנימית לתמיכה בחלב.

ד' תיכון:

מדוע חסר כסף בתקציב התמיכה בחלב?

ע' ארטמן:

בהנחות התקציב עומק הסובסידיה היה צריך להיות 9%, וזה חייב לייקר את מחיר החלב. בפועל לא חלה התייקרות במחיר החלב.

ד' תיכון:

מדוע זה לא בוצע?

ע' ארטמן:

זה לא בוצע עקב חילוקי דעות.

י' כהן:

אנחנו מאד ממליצים להקטין את הסובסידיה.

ע' ארטמן:

חילוקי הדעות הם בין משרד האוצר לבין משרד החקלאות, שמעוניין לשמור על רמת סבסוד גבוהה יותר.

ד' תיכון:

אדוני היושב-ראש, אתה מבין שיש כאן קצה קרחון. מה בדעתך לעשות, האם לאשר את הפניה, לתת להם להמשיך לריב ולאץ את המדינה לשלם סובסידיה הולכת וגדלה?

ע' ארטמן:

אני חושב שראוי לקיים דיון בנושא, אבל איננו רוצים לעשות זאת על גבם של החקלאים. אני מודיע כבר עכשיו שהסכום הזה לא יספיק, ואם לא יעלו את מחיר החלב תתעורר בעיה. אבל הסכום שמופיע כאן מיועד לחקלאים.

י' כהן:

אני מבקש לחזור ולהדגיש שהוועדה מבקשת לחזור לרמת הסבסוד כפי שמופיעה בהנחות התקציב.

י' ארידור:

הנושא מחייב דיון מהותי.

ד' תיכון:

אני מבקש לקיים דיון.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מציע לאשר את ההעברה התקציבית ויחד עם זה להודיע שכל הגדלה נוספת של סכום הסוביסידה לא תאושר בטרם דיון.

י' ארידור:

אם מאשרים היום את הפניה, אני מציע לוותר על כל דיון מהותי.

ד' תיכון:

יש כמה נושאים שהם שנויים במחלוקת בין משרד החקלאות לבין משרד האוצר, והם אינם מצליחים להגיע לעמק השווה. אתה יכול לומר שאין זה מענייך, ומשהגשה הבקשה אתה מאשר אותה. אני מציע לך, אם רצונך לאשר את הפניה, שבד בבד עם האישור תקבע מועד לדיון. אינך יכול לומר: לא נאשר את הבקשה הבאה עד שלא יהיה דיון.

היו"ר א' י' שפירא:

חבר הכנסת ארידור סבור שאם נאשר את הפניה לפני הדיון, אין טעם בדיון.

ד' תיכון:

לאור הנסיון הצדק עם חבר הכנסת ארידור.

ע' ארטמן:

העברה תקציבית מסוג זה נועדה לפתור בעיה קטנה.

י' ארידור:

הבעיה של הסובסידיות נפתרה בעיקרה במהלך מסוים שבוצע. יש סכנה ששבגלל סיבות שונות הבעיה יכולה להתעורר מחדש. לכן דעתי היא שאין כל סיבה שהדיון בנושא לא יתקיים ביום חמישי הקרוב. אני מציע שנקיים את הדיון ביום חמישי בהשתתפות נציגי המשרדים הנוגעים בדבר, ולאחר הדיון נקיים את ההצבעה.

ד' תיכון:

אני מבקש לתקן את ההצעה. מאחר והחקלאים זקוקים בדחיפות לכסף הזה, ויש התחייבות לקיים את הדיון, אפשר לאשר את הפניה היום.

י' ארידור:

אני חושב שהדיון יהיה יותר מעמיק אם לאחריו תתקיים ההצבעה. כך נראה לי.

היו"ר א' י' שפירא:

נשתדל לקיים את הדיון ביום חמישי.

י' ארידור:

אם תקיים היום את ההצבעה לא יהיה דיון ביום חמישי.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מזמין את נציגי המשרדים לדיון ביום חמישי. בגמר הדיון תתקיים ההצבעה.

ע' ארטמן:

ביום חמישי יתקיים במשרד האוצר בירושלים דיון על תקציב השנה הבאה.

ש' עמר:

נראה לי שאין ברירה אלא לקבל את הצעתו של חבר הכנסת דן תיכון לאשר את הפניה ולקיים בהקדם דיון.

י' ארידור:

אם נצביע עכשיו לא יהיה דיון, וכאשר ישאלו מתי והיכן החלו הסובסידיות לצמוח מחדש, התשובה תהיה: כאשר ועדת הכספים אישרה את ההעברה התקציבית.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מסכם: אני מביא עכשיו את הפניה להצבעה. יחד עם זה אני קובע מועד לדיון. אם הם לא יבואו לדיון אני מודיע שכל בקשה לסובסידיה לא תאושר ללא דיון.

י' ארידור:

את הקו שברת היום.

היו"ר א' י' שפירא:

באמת יש בכך משום שבירת קו. דומני שזוהי פעם ראשונה מאז יולי 1985 שמובאת בפנינו בקשה לאישור סובסידיה. אני דוחה את ההצבעה על הפניה עד לאחר הדיון.

הוחלט: לדחות את האישור עד לאחר הדיון.

פניה מס' 157 - משרד התחבורה

א' קרשנר:

הבקשה היא לתקצוב מחדש של מסופי הגבול עם מצרים.

הוחלט: לאשר פניה מס' 157.

היו"ר א' י' שפירא:

השר שחל הודיע שלא יוכל להשתתף בישיבת הוועדה ביום חמישי השבוע, אבל הוא מסכים לבוא לישיבת הוועדה ביום חמישי הבא. היום הוא משתתף בישיבת ועדת הכלכלה שדנה בנושא של הרפורמה בשוק הדלק.

י' ז' אמיר:

ביום חמישי השבוע אנחנו אמורים לדון על המצב במצפה רמון וירוחם.

א' קרשנר:

שלחנו הודעה על דחיית הדיון לאחר ששר האוצר הודיע כי לא יוכל להשתתף בישיבה.

י' ז' אמיר:

אני מוחה על הדחיה.

--

ד' תיכון:

האם המכתב לבנקים נשלח? אם לא, אני מבקש לשלוח אותו עוד היום.

תקנות מס הכנסה (שיעור המס על הכנסה בעד עבודה במשמרות)היו"ר א' י' שפירא:

אנחנו עוברים לדיון בתקנות מס הכנסה (שיעור המס על הכנסה בעד עבודה במשמרות).

א' קרשנר:

אני מבקש להפנות את תשומת הלב לחזכיר שקיבלנו מהתאחדות המלונאים שבו הם מבקשים כי אחרי המלים "במפעל תעשייה" יבוא: ובמלונאות.

ד' תיכון:

אדוני היושב-ראש, לפני שאנחנו מתחיל בדיון אני מבקש שחרענן אח זכרוננו ותאמר מה החלטנו בענין זה.

ש' עמר:

יש ועדת משנה בראשותו של חבר הכנסת דן תיכון ששמעה משלחות. הגישה כפי שבאה לידי ביטוי בתקנות המונחות לפנינו היא שונה מהמגמה אשר הסתמנה בוועדת המשנה. אני מציע לכן להעביר את החקנות לדיון בוועדת המשנה.

ס' אלחנני:

ב-5 באוגוסט החליטה ועדת הכספים להכניס שינוי בהצעת האוצר ולחת הקלה יותר גדולה במיסוי על הכנסה מעבודה במשמרות מכפי שהציע האוצר, כלומר זיכוי של 15% עד תקרה של 1680 ש"ח לשנה. ומה שחשוב הוא המשפט הבא: ההסדר יהיה לשלושה חדשים ולא ישמש תקדים לחישובים בעתיד.

ד' תיכון:

הדיונים בוועדה על מתן הקלות במס על עבודה במשמרות נמשכים מספר שנים. (ס' אלחנני: מאי 1981). באותה תקופה הקמנו ועדת משנה. (היו"ר א' י' שפירא: מי היה יו"ר ועדת המשנה?) לכל אורך הדרך הייתי יושב-ראש ועדת המשנה.

לא היינו מרוצים מהמצב וביקשנו לשנותו. אבל כל פעם אמרו לנו:

חאריכו את התקנות פעם אחת נוספת, ובפעם הבאה נביא לכם הצעה מעשית ורצינית. כך אמר לנו גם מי שהיה מנכ"ל משרד האוצר בתקופת כהונתו של יורם ארידור כשר האוצר - מר עזרא סדן.

בסוף שנת התקציב הקודמת הביא לנו הממונה על הכנסות המדינה הצעה שכללה מספר שינויים, שאחר כך התברר כי היו לטובה ולרעה, אבל קם רעש גדול ובחודש מרס הובאה בפנינו הצעה חדשה שהארכנו אותה לשלושה חדשים. באותו דיון ביקשנו מאנשי האוצר ללמוד את הנושא ולראותו לא מזווית הראיה של גובה המסים דווקא אלא גם מזווית הראיה של טובת המשק. ואכן אמר לנו הממונה על הכנסות המדינה: בעוד שלושה חדשים חובא בפניכם הצעה מפורטת. שלושה חדשים חלפו ואז נזעק לכאן שר האוצר וביקש ארכה של חדשים בלבד כדי לתת שהות לאוצר להקים ועדה מקצועית שתגבש הצעה. ועדת הכספים היתה נדיבה והסכימה להארכה של שלושה חדשים. עכשיו בא האוצר ומבקש הארכה נוספת של חמשה חדשים, והפעם בנימוק שהאוצר עומד בפני רפורמה מקיפה שתכלול גם את הנושא הזה.

לא הבעתי עדיין דעה בנושא. אני עדיין בשלב של רענון הזכרון. אם טעיתי אני מבקש להעמידני על טעותי. (היו"ר א' שפירא: לא טעית). לגופו של ענין אחבטא לאחר הצגת הנושא.

י' ז' אמיר:

בזמנו העליתי הצעה לסדר היום במליאת הכנסה בנושא. את הישיבה ניהל אותה שעה חבר הכנסת דן תיכון. הוא פנה אלי אישית וביקש ממני להסתפק בכך שיש ועדת משנה שמטפלת בנושא. הוא הזמין אותי מעל במת הכנסת להיות חבר בוועדת המשנה ולהביא בפניה את הנושא.

אני חייב לומר שאנחנו עושים לצחוק את העובדים במשמרות. אינני יודע איך להגדיר את הסחבת הזו בענינם, או שזוהי סחבת מכוונת ומרושעת או סתם סחבת מטופשת. לא יתכן שאלפי אנשים שעובדים במשמרות יחכו להצעות של האוצר שיואיל לתת להם הקלות משמעותיות במיסוי. אני מבקש שוועדת המשנה חדון בנושא, תגבש את הצעותיה ותעביר אותן לאוצר. שהאוצר יתווכח אתנו ולא אנחנו אתו.

ח' רמון:

האמת שחל שיפור מסוים בחנאים וחזרנו כמעט למה שהיה ב-31 במרס, ולכן העובדים במשמרות הזכאים להקלות ונהנים מהן הפסיקו לבכות. הבוכים הסאלה שלא נהנים כלל מההקלות, כמו עובדי המלונאות ואחרים. עד 31 במרס המצב היה סביר. ב-31 במרס נעשה שינוי לרעה, ואז החל הבכי. אחר כך נעשה תיקון והמצב שונה בצורה דרסטית. לכן עובדי המשמרות בחברת החשמל או בחברת כימיקלים לישראל הפסיקו לבוא בטענות. יש תביעות להצטרף להסדר, וזוהי הבעיה המרכזית העומדת בפנינו. לא אתנגד לצרף שום קבוצה של עובדים להסדר בתנאי שזה יחול על כל עובדי המשמרות בישראל ללא יוצא מן הכלל. אחיות עובדות במשמרות, גם הן חיכללנה בהסדר. זה אומר לצרף 200-250 אלף עובדים להסדר.

מהי הבעיה האמיתית? מדוע צריך לתת לעובדים במשמרות הקלות במס? הסיבה לכן היא המיסוי הגבוה מאד. אם יהיו שיעורי מס על עבודה של 30%-40%, לא תהיה בעיה של עבודה במשמרות. אנשים יסכימו לעבוד במשמרות בלי הקלות במס.

זהו אחד הנושאים שאני מקווה שהיושב-ראש יכלול אותו מייד בסדר היום. איננו יכולים לדון היום בנושאים שהם בגדר אנטי רפורמה במס הכנסה כאשר כל הזמן מדברים על רפורמה.

י' ז' אמיר: אינני מאמין ברפורמה.

ח' רמון:

כיום ניתנות הקלות פה ושם לפי עוצמת הלחצים המופעלים עלינו. כולנו אנשים פוליטיים ואיש מאתנו איננו רוצה לסרב לתת הקלות. אני אומר לאנשי שלטונות המס: אם לא הביאו הצעה רצינית לרפורמה במס, ומייד, אהיה בעד מחץ הקלות לכולם. אי אפשר לנהל כך את המשק מהבחינה הזו. אני נגד שיעורי המס הקיימים, ואם אינני מצליח לשנות אותם על ידי רפורמה כוללת, לא תהיה לי ברירה אלא לאשר כל בקשה להקלות במס, גם אם אני יודע שאיננה צודקת, כשם שהיום ההקלות במס אינן צודקות. אם נעבור על הרשימה של הפטורים וההקלות במס נראה שהם היו תוצאה של לחצים שהופעלו עלינו.

חבר הכנסת ז'ק אמיר, דע לך שבדרך כלל יש שלושה פרמטרים שמנסים באמצעותם להביא לשוויוניות בחברה, והם - מיסוי, סובסידיות ותשלומי ההעברה. מבין השלושה הגורם הפחות שוויוני, שפחות מכל משיג את המטרה של שוויונות, זהו המיסוי. אחר כך באות הסובסידיות ובסוף תשלומי ההעברה. אם רוצים להביא לשוויון ושהחלשים בחברה ייהנו מכך, זה צריך להתבטא בראש וראשונה במענקים, תשלומי העברה או סובסידיות, ולא במס. כי מי שנהנה מהקלות במס הם בדרך כלל השכבות היותר חזקות. מי שצריך לשלם מס הוא הנהנה מהקלות במס.

אני מבקש לא לדון בשום נושא הקשור בהקלות או בהכבדות במס לפני שהוועדה תדון באופן רציני ברפורמה במיסוי.

י' ז' אמיר:

היושב-ראש צריך לקבוע מועד סופי לכך, שאם לא כן לא חוגש לנו הצעה לרפורמה.

ח' רמון:

אם האוצר לא יביא הצעה נדאג אנחנו לחקיקה. צריך לחוקק עכשיו חוק חדש למס הכנסה לאחר שתוקפו של החוק הקיים עומד לפוג. לא נאשר חוק חדש אם הוא לא יכלול את הרפורמה במס. אי אפשר לשמוע כל הזמן הודעות סותרות של האוצר, שאינני יודע מי אחראי להן, בלי לשתף אותנו בכך. אינני יכול לדון בנושא בלי לראות את התמונה הכוללת.

א' דמביץ:

הנושא הזה מצומצם לפעילות ייצורית כרגע לפי החוק. כל חריגה ממה שמוגדר כפעילות ייצורית טעונה שינוי בפקודת מס הכנסה.

ס' אלחנני:

המצב הקיים של הקלות במס הכנסה על הכנסה מעבודה במשמרות הוא הטוב ביותר האפשרי, כי הוא גובש לאחר דיון ארוך בוועדה.

שנת המס מתחילה ב-1 בינואר. אינני מבינה מדוע תוקפן של התקנות הוא עד 31 במרס 1987.

י' ברוך:

ההקלות במס על עבודה במשמרות למעשה בוטלו על פי המלצות ועדת בן-שחר בשנת 1975. עד 1981, למרות שהיה סעיף מסמין בחוק, הסעיף לא הופעל. אחר כך הובעה דעה שעל ידי הפעלת הסעיף המסמין יש אפשרות לעודד עבודה במשמרות על מנת להגדיל את הייצור והתפוקה על בסיס הציוד הקיים. במשך התקופה הזו הבדיקות שנעשו בשטח מבחינה מקרו כלכלית לא הוכיחו את נכונות ההנחה הזו, שאכן עידוד באמצעות מכשיר המס אמנם מביא לתוספת תפוקה. בדיעבד התברר שההנחה במס ניתנה לא רק לעובדים במפעלי תעשייה שבהם התחילו לעבוד במשמרות שניה או שלישית אלא גם לעובדים במפעלי תעשייה שבהם עבודה במשמרות היא חלק אינטגרלי ובלתי נפרד

מתהליכי הייצור, ושאי אפשר בכלל להיקלט בעבודה במפעל כזה בלי להסכים מראש לעבוד במשמרות 365 ימים בשנה. את הארובה במפעלי נשר לא ניתן לכבות אפילו ליום אחד, כי הכיבוי וההדלקה מחדש זוהי פעולה מסובכת שעולה הון חופפות. נכון שבמפעלי תעשייה בהם עובדים במשמרות השכר הוא יותר גבוה, וזה היה צריך להיות התמריץ.

באותה תקופה מ-1981 עד 1984 או תחילת 1985, הגיעו למס שולי גבוה על הכנסות נמוכות בתהליך מהיר מאד. אבל כיום משלמים מס שולי על הכנסה של 1880 ש"ח לחודש. אינני מכיר פועלים רבים, שעובדים גם במשמרות, שמשתכרים 1880 ש"ח לחודש. לכן המס שהם משלמים איננו 60% אלא 35%, כי משהו השחנה במשק באמצעות מה שאני קורא הרפורמה השקטה.

האמת היא שכאשר באנו אליכם ואמרנו שאנחנו שוקלים לשנות את התקנות לא חשבנו שאנחנו צריכים להציע לוועדת הכספים שיטה שרחיב את המסגרת. ההיפך מזה הוא הנכון: חשבנו כיצד אפשר למצוא שיטה שתצמצם את המסגרת. בוועדת גבאי, שדנה גם בנושא הפריזון, ובפניה הופיעו משלחות של תעשיינים, ההנחה הייתה שההקלות במס על הכנסה מעבודה במשמרות לא נועדו לעודד עבודה במשמרות אלא לאפשר לעובדים לשלם פחות מס על הכנסתם בנוסף לשכר הגבוה יותר שהם מקבלים עבור המאמץ שהם עושים. המחשבות היו כיצד לצמצם זאת למשמרות אמיתיות. אחת המחשבות היתה שבמקום התקנות החדשות שאנחנו מביאים היום נאמר שאין יותר הנחה במס לעבודה במשמרות אלא למפעל שבו כתוצאה מההנחות במס תיפתח משמרת חדשה נוספת. מפעל שבו לא היתה עבודה במשמרות בעבר ומכאן ואילך תהינה בו משמרות, הוא יקבל את ההקלות. אבל הבנו שהצעה כזו תעורר התנגדות ובעקבותיה תקום צעקה.

למעשה מה שקיים בחוק ומה שמוצע בתקנות הוא לתת זיכוי של 15% עד לתקרה של 1800 ש"ח. כל הרחבה של המסגרת למקצועות אחרים, כפי שדורשים עובדי אל-על או האחיות או קציני צבא הקבע, או אנשי אג"ד, זה נושא לחקיקה ראשית ולא במסגרת התקנות.

קיים חוק ההסדרים לשעת חירום במשק המדינה שבו נקבעה כי ההקלות במס על עבודה במשמרות תוארכנה עד 31 באוקטובר 1986. חוקקנו את סעיף 10 בתיקון 69 לפקודה שמסמך את שר האוצר לראשונה להתקין תקנות בנושא. על פי התיקון הזה אנחנו מביאים היום את התקנות. בלי החקנות האלה אין לנו לא חוק ולא תקנות, כי המעיף העיקרי באותו חוק שתוקפו עומד לפוג הוא הסעיף הדין בעבודה במשמרות.

לענין הרפורמה, הכנו וריאציות שונות שאנחנו דנים בהן באוצר וכל אחת מהן מעוררת קשיים רבים ומשמעותיים. אנחנו כל הזמן עובדים על כך.

ח' רמון:

מדוע לא נדון בוועדה בהצעות השונות לרפורמה ואתם תשמעו את דעתם של חברי הוועדה לפני הכנת ההצעה?

י' ברוך:

אין ספק שכאשר תהיה לנו הצעה מגובשת, עוד לפני שנביא אותה לממשלה, נקיים עליה דיון בוועדת הכספים. הוועדה בוודאי צריכה להיות הראשונה לשמוע על כך.

מדוע אמרנו שתחילתן של התקנות תהיה עד 31 במרס ולא עד 31 בדצמבר, כאשר שנת המס מתחילה ב-1 בינואר? בתחילה חשבנו להאריך את התקנות עד 31 בדצמבר, לחדשיים בלבד. אבל צריך להבין שכל רפורמה שנרצה להציע תהיה כפופה לאישור החקציב גם בממשלה וגם בכנסת, והדיון בחקציב יסתיים בחודש מרס.

ס' אלחנני:

אבל המס הוא שנתי.

ח' רמון:

אני מציע שתחילתן של התקנות תהיה מ-1 בנובמבר עד 31 בדצמבר 1986, וזאת על מנת להבטיח שוועדת הכספיים תקיים דיון על הרפורמה במס.

היו"ר א' י' שפירא:

לפנינו שתי הצעות: הצעת האוצר שתחילתן של התקנות תהיה עד 31 במרס 1987, וההצעה של חבר הכנסת חיים רמון שתחילתן תהיה עד 31 בדצמבר 1986. אני מעמיד את ההצעות להצבעה זו מול זו.

ה צ ב ע ה

- 3 - בעד ההצעה שתחילתן של התקנות תהיה עד 31.12.86
4 - בעד ההצעה שתחילתן של התקנות תהיה עד 31.3.87

ההצעה שתחילתן של התקנות תהיה עד 31.3.87, נתקבלה

תקנות מס הכנסה (שיעור המס על הכנסה בעד עבודה במשמרות)
התשמ"ז-1986, כמוצע - א ו ש ר ו

היו"ר א' י' שפירא:

אני מודה לכם ונועל את הישיבה.

(הישיבה ננעלה בשעה 12.15)